

ПЕРСПЕКТИВИ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ АДАПТАЦІЇ ЧУЖОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Герболка-Ханик Н.Л., Горілик А.В., Ярко Н.Б.

Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького

Постановка проблеми в загальному вигляді.

Одним із важливих аспектів міжнародного співробітництва України є підготовка фахівців для зарубіжних країн. При цьому іноземні громадяни не тільки отримують вищу освіту, а й проходять перепідготовку, підвищують кваліфікацію з фаху, беруть участь у фундаментальних та практичних дослідженнях, здобувають ступінь кандидата та доктора наук.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Комплекс проблемних питань сучасного кадрового фармацевтичного ринку в Україні, включаючи його мотивацію, інформатизацію, потребу в нових спеціалістах досліджував М.В.Слабий [1,2]. Моніторинг мотиваційних характеристик студентів старших курсів фармацевтичного факультету провела І.Я.Городецька та ін. [3]. Психологічні аспекти формування професійної мотивації, перспективи заочної підготовки провізорів вивчала О.М.Корнієнко та ін. [4,5].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Питань фахової фармацевтичної підготовки іноземних громадян в Україні раніше не розглядалося.

Формулювання цілей статті. Метою нашої роботи було проаналізувати професійні плани чужоземних студентів фармацевтичного факультету та визначити рівень їх обізнаності, щодо нострифікації українського диплому про вищу освіту в їхніх країнах.

Висвітлення основного матеріалу дослідження.

Матеріали та методи дослідження. У процесі дослідження використовували методи: інформаційного пошуку, анкетування, аналізу та узагальнення даних. Обробка даних проводилася за допомогою прикладної програми Microsoft Excel. Дизайн дослідження характеризувався такими параметрами:

1. Загальний обсяг вибірки: 65 респондентів, які навчалися на I-V курсах англійською, російською та українською мовами, що становило 87% всіх чужоземних студентів фармацевтичного факультету. Серед них 77% були у віці 18-24 р., 18% у віці 25-30 років та 5% - більше 30 років. 69% респондентів були представниками чоловічої статі.

2. Період збору даних: травень 2010 р.

3. Місце збору даних: кафедра організації та економіки фармації Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

4. Інструмент збору даних: анкета, яка включала дві частини – паспортну та експериментальну. Паспортна частина анкети включала питання, які дозволяли з'ясувати характеристику вибірки, а саме: вік, стать, країна народження і проживання студента, курс та мова на якій проходило навчання в Україні. В експериментальній частині анкети знаходилися питання про те, в якій країні та чим збирається займатися студент після закінчення навчання. Респонденти, які планували працювати в фармацевтичному секторі мали визначити сферу

діяльності. Наступна група питань стосувалася перевірки обізнаності студентів про вимоги для підтвердження диплому фармацевта в їхніх країнах, наявність атестаційних екзаменів, їх вартість, термін для їх проходження та можливості перездачі, перелік предметів, які оцінюються. Респондентів просили надати інформацію про те чи мають вони доступ до бази даних екзаменів попередніх років чи переліку питань до таких екзаменів.

Результати й обговорення. Як видно з даних рис. 1, у вибірку увійшли студенти з Азії (36,5%), Європи (36,5%), Африки (25%) та Північної Америки (2%). Найбільша кількість студентів вибірки походила з Болгарії, Лівану, Польщі та Сирії. Такі країни як Канада, Іран, Мавританія, Танзанія та Туніс були представлені лише по одному респонденту.

Рис. 1. Розподіл респондентів за країною походження

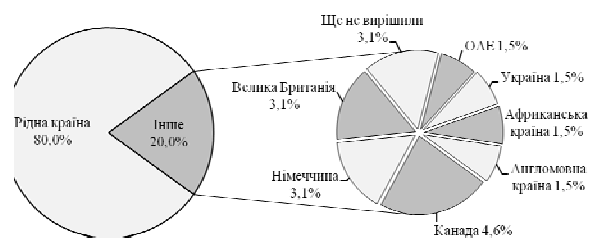

Рис. 2. Напрямки міграції студентів після закінчення навчання в Україні

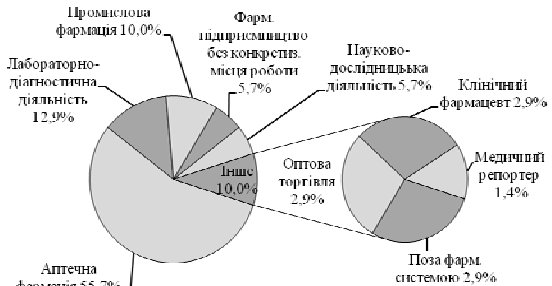

Рис. 3. Напрямки діяльності чужоземних студентів після закінчення ВНЗ

За результатами аналізу чотири п'ятих опитаних планують повернутися до своєї країни після закінчення навчання в Україні. Незначна кількість опитаних висловили бажання продовжити свою діяльність в Україні, Канаді, Німеччині, Великій Британії, Об'єднаних Арабських Еміратах (ОАЕ), або в будь-якій англійській чи африканській країні (рис.2).

Лише 9% респондентів будуть продовжувати своє навчання в інших вищих навчальних закладах (ВНЗ), ще 3% хочуть поєднувати його з роботою. Однак більшість з них планують працювати. Як видно з рис. 3 понад половину цих опитаних надають перевагу роботі в аптеці. Серед них три четвертих студентів з Болгарії, Польщі та Сирії, половина студентів з Лівану та Марокко, а також представники Канади, Ірану, Мавританії та Танзанії.

П'ята частина респондентів бачать себе у науково-дослідницькій (представники з Сирії, Нігерії,

Болгарії, Лівану, Єгипту, Марокко та Тунісу) та лабораторно-діагностичній роботі (представники з Іраку, Кенії та Нігерії), а десята частина - у виробництві ліків (представники з Кенії, Нігерії, Сирії, Польщі та Лівану) та в оптовій торгівлі (представники з Болгарії). Одиниці хотіли б бути клінічними фармацевтами (Ліван та Нігерія) і медичними репортерами (Єгипет). Менше десятої частини не визначилися з тим де би хотіли працювати взагалі.

Студенти з різних країн мають відмінні наміри щодо своєї діяльності в галузі фармації. Це залежить від особистих амбіцій, політики країн тощо. Як видно з даних таблиці, що п'ята частина опитаних студентів не володіють інформацією про підтвердження українського диплому в своїх країнах. Часто представники однієї країни (Ліван, Сирія, Польща, Ірак, Єгипет, Іран) надавали різні, а часом і протилежні дані.

Таблиця. Обізнаність іноземних студентів про нострифікацію диплому

Країна	Рівень обізнаності, %		
	Достовірно поінформовані	Частково поінформовані	Не володіють інформацією
Болгарія	15,4	-	9,2
Нігерія	7,7	-	-
Кенія	6,2	-	-
Марокко	3,1	-	-
Мавританія	1,5	-	-
Танзанія	1,5	-	-
Канада	1,5	-	-
Туніс	1,5	-	-
Ліван	-	12,3	7,7
Сирія	-	9,2	3,1
Польща	-	10,8	1,5
Ірак	-	3,1	0
Єгипет	-	3,1	0
Іран	-	1,5	0
Всього	38,5	40	21,5

Висновки та перспективи подальшого розвитку. На підставі опитування чужоземних студентів фармацевтичного факультету Львівського національного медичного університету імені Д. Галицького встановлено, що 80% респондентів планують повернутися додому після закінчення навчання, а 17% хочуть продовжити свою діяльність у будь-якій англійській (зокрема, в Канаді і Великій Британії) чи африканській країні (напр., ОАЕ). Лише 55,7%

студентів бачать себе працівниками аптеки, інші - у виробництві ліків, оптовій торгівлі, науково-дослідницькій та лабораторно-діагностичній роботі. Деякі хочуть стати клінічними фармацевтами та медичними репортерами. Виявлено низький рівень обізнаності чужоземних студентів щодо підтвердження диплому про вищу фармацевтичну освіту у своїх країнах, що визначає необхідність розробки електронного ресурсу для отримання такого типу інформації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Слабий М. В. Аналіз динаміки підготовки провізорів у вищих навчальних закладах МОЗ України за 2001-2006 роки / М. В. Слабий // Фармацевтичний журнал. – 2006. – № 6. – С. 22–26.
2. Слабий М. В. Обґрунтування системи управління фармацевтичними кадрами в Україні / М. В. Слабий, Б. Л. Парновський, О. М. Заліська // Фармацевтичний журнал. – 2006. – № 1. – С. 29–33.
3. Моніторинг мотиваційних характеристик студентів старших курсів фармацевтичного факультету / І.Я.Городецька, Б.П.Громовик, М.Л.Сятиня, С.М.Мокрянин // Фармацевтичний журнал. – 2007. – № 3. – С. 37-41.
4. Аспекти професійної мотивації провізорів та чинники престижу вищих навчальних закладів / О.М.Корнієнко, І.Я.Городецька, О.Р.Левицька [та ін.] / Фармацевтичний часопис. – 2009. – № 3 (9). – С. 95-98.
5. Мотивація професійної діяльності провізорів і чинники, що зумовлюють престиж вищих навчальних закладів / О.М.Корнієнко, І.Я.Городецька, О.Р.Левицька [та ін.] // Медична освіта. – 2009. – № 3. – С.23-26.
- Герболка-Ханик Н.Л., Горілик А.В., Ярکو Н.Б. Перспективи післядипломної адаптації чужоземних студентів фармацевтичного факультету // Український медичний альманах. – 2011. – Том 14, № 1. – С. 58-59.
- Здійснено аналіз майбутніх професійних планів чужоземних студентів фармацевтичного факультету Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького та визначено рівень їх обізнаності, щодо нострифікації українського диплому про вищу освіту в їхніх країнах.
- Ключові слова:** вища фармацевтична освіта, чужоземні студенти, професійні плани, нострифікація диплому.
- Герболка-Ханык Н.Л., Горилык А.В., Ярко Н.Б. Перспективы последипломной адаптации чужестранных студентов фармацевтического факультета // Украинский медицинский альманах. – 2011. – Том 14, № 1. – С. 58-59.
- Проведен аналіз майбутніх професійних планів у іноземних студентів фармацевтичного факультета Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького і визначено рівень їх знань, о нострифікації українського диплома о высшем образовании в их странах.
- Ключевые слова:** высшее фармацевтическое образование, иностранные студенты, профессиональные планы, нострификация диплома.
- Herbolka-Khanyk N.L., Horilyk A.V., Yarko N.B. Perspectives of postgraduate adaptation of foreign students of pharmaceutical department // Украинский медицинский альманах. – 2011. – Том 14, № 1. – С. 58-59.
- Analysis of future career plans of pharmaceutical department Danylo Halytsky Lviv National Medical University was carried out and their level of awareness about recognition of foreign degree/diplomas for professional purposes was determined.
- Key words:** higher pharmaceutical education, foreign students, career plans, recognition of foreign degree/diplomas.

Надійшло 12.10.2010 р.

Рецензент: проф. Г.В.Бесполодіна